

Gebiedstafel Landelijk Gebied

HISTORISCHE ELEMENTEN, IMMATERIEEL ERFGOED, ZEEUWSE PRODUCTEN

Inclusief: monumenten, verdedigingswerken, buitenplaatsen, vliedbergen, historische schepen, historische gebeurtenissen, Zeeuwse taal, verhalen, streekdracht, streekproducten

B

Huidige situatie

Wat is kort samengevat de huidige stand van zaken bij dit het onderwerp? Wat gaat er nu goed of juist niet goed?

- Let op historische boerderijen! Verdrongen dorpen/steden (Geopark) Ook gekrompen dorpen!
- Historisch beseff/eigen identiteit neemt toe
- "Men" beseft te weinig dat erfgoed indirect geld oplevert (toerisme, c.q. horeca)
- Immaterieel grote belangstelling -> teveel op neergekeken (taal), meer tools = identiteit
- "Bruine vloot" / # historische boerderijen c.q. neemt af. Sloop /verkoop naar buiten de provincie. Werkend trekpaard, dialecten, Mooi Zeeland, boerengoed.
- Uitbreiding kernen niet altijd goed in landschap ingepast 's Heer Abtskerke
- Maatwerk NED's

Niet goed:

- Ontsluiting archeologische monumenten voor publiek -> toerisme en basisscholen
- Te weinig aandacht voor historische infrastructuur (oude bronlijnen, kanalen, kerkenpaden e.d.)
- Cultuurwaarden Zeeland doe wat met de eigenheid van Zeeland
- Waardeer de ambachten en geeft het een plaats in verenigingen, opleidingen VMBO-ROC -> bouw o.a.
- Aandacht voor vrijkomende agrarische bebouwing

Verder:

PZ Cultuurnota + uitvoeringsprogramma

bidbook+cultuurprofiel

CHS Cultuurhistorische hoofdstructuur -> elementen, structuren gebieden

-Speerpunt huidig beleid: behoud ontwikkeling -> gebruik

ontsluiting -> beleven

- Herbestemming (leegstand)
- Restauratie
- Spoorpunten gebouwd erfgoed: agrarisch, religieus, industrieel erfgoed
- Ondersteuning eigenaren

-Combineren met landschap-cultuurlandschap

-Kerkvisies gemeenten

-selectie agrarisch erfgoed

-Maritiem erfgoed

-Relaties/betekenis voor:

- onderwijs
- economie+toerisme
- vrijwilligers
- duurzaamheid
- leefbaarheid
- aanzicht van Zeeland

- Erfgoed Zeeland -> Zeeuwse erfgoedlijnen
- Materieel en immaterieel
- Z4 bidbook
- Slag om de Schelde?
- Zeeuwse producten everen positieve bijdrage aan imago Zeeland
- Visserij en aquacultuurcultuur levert unieke producten
- Economische potentie (Producten, horeca, toerisme)
- Certificering via stichting zeker zeeuws ea. 150 producten aangesloten
- Productpromotie en regiopromotie (zichtbaar Zeeland) versterken elkaar

Belangrijke bronnen

Rapporten, websites, databases, kaartbeelden, namen experts.

[CHS](#)

[Kerk, Krimp en Kans](#)

Betere Bestemming voor de boerderij

Rapport Maritieme ensembles

Rapporten verdrongen dorpen Provincie Zeeland en

Geopark (De Visser)

Aad de Klerk (landschap)

Trends & Ontwikkelingen

Welke ontwikkelingen zijn van groot belang voor dit onderwerp? Wat komt er op ons af?

- Van groot belang voor toerisme en inwoners -> leefbaarheid
- Kies voor kwaliteit niet voor kwantiteit
- Behoud identiteit
- Schaalvergroting bestaat al
- Zorg voor goede inpassing in landschap
- Krimp
- Erfgoed als uitgangspunt (=DNA) ruimtelijke ontwikkeling
- Beheer en onderhoud "onzichtbare" archeologische monumenten
- Dijken en bedijkingsgeschiedenis
- Toenemende belangstelling voor Zeeland in WOI en WOII
- Ruimte voor uitbeelden erfgoedlijnen Zeeland (verhalen in beeld)
- Erosie van cultuurhistorische waarden, met name de onbeschermde zaken als dijken, historische infrastructuur, kleine elementen e.d.
- **Demografische ontwikkelingen** kunnen zorgen voor zowel verlies als versterking van de Zeeuwse Identiteit.
- **Krimp**: leegstand, minder (culturele) voorzieningen, minder aantrekkelijke woonomgeving. Minder vakmanschap t.b.v. Restauratie, minder vrijwilligers.
- Behoud van leeg cultuurlandschap. Minder mensen betekent (nog) meer ruimte.
- **Afname aantal gelovigen**: leegstand religieus erfgoed.
- **Bijzondere woonvormen in monumentale bebouwing** zoals boerderijen en kerken mogelijk maken (v.b. Zorg)
- **Meer toerisme**:
- Grotere aandacht voor en dus groter belang voor cultuur en erfgoed.
- **Schaalvergroting landbouw**: heeft sloop en verval van agrarisch erfgoed tot gevolg.
- **Klimaatverandering** kan een gevaar zijn voor het behoud van erfgoed, zowel gebouwd als in het landschap.
- De **energietransitie** heeft gevolgen voor het cultuurlandschap en monumenten.
- **Betere ontsluiting** van het erfgoed bieden ten behoeve van de aantrekbaarheid van erfgoed.
- Grotere investeringen nodig voor behoud monumenten
- Meer erfgoed en minder geld
- Lastige opgave vanuit energietransitie
- Klimaatverandering biedt wellicht potentie voor "nieuwe" streekproducten
- Demografische ontwikkeling leidt tot meer vrije tijd en daarmee potentie voor horeca, toerisme in Zeeland en dus afzet streekproducten.
- Maatschappelijke trend stelt eisen aan duurzaamheid productie.

Belangrijke bronnen

Rapporten, websites, databases, kaartbeelden, namen experts.

Programma Instandhouding Archeologische

Rijksmonumenten, [RCE](#)

[CHS](#)

Gebiedstafel Landelijk Gebied

HISTORISCHE ELEMENTEN, IMMATERIEEL ERFGOED, ZEEUWSE PRODUCTEN

Inclusief: monumenten, verdedigingswerken, buitenplaatsen, vliedbergen, historische schepen, historische gebeurtenissen, Zeeuwse taal, verhalen, streekdracht, streekproducten

B

Ambitie 2050

Wat is uw droombeeld voor de situatie in 2050 voor dit onderwerp?

- Een kwalitatief landschap waarin de cultuurhistorie (= verhaal DNA van Zeeland) geborgd is en als uitgangspunt dient bij ruimtelijke ontwikkelingen (c.q. herbestemming/ontsluiting - gebruik landschap)
- Staats- Spaanse Linies! Werelderfgoed i.s.m. België en Spanje (rol ook voor UNESCO Geopark ScheldeDelta)
- Het benutten/zichtbaar maken van historische lijnen in het landschap (oude tramwegen, kanalen, kerkenpaden e.d.)
- Terugbrengen kleinschaligheid van het landschap (vergroten diversiteit en leesbaarheid)
- Terugbrengen/visualiseren/revitaliseren van historische buitenplaatsen (m.n. op Walcheren)

Wat is in 2050 anders dan nu en wat is gelijk gebleven?

Anders:

- Functionaliteit monumenten/beeldbepalende gebouwen is doorontwikkeld (herbest./klimaattransitie)
- Meer aandacht voor Zeeuwse identiteit (c.q. streekproducten, streekverhalen)
- Meer samenwerking met aangrenzende provincies (VI., NB, ZH)
- Binnen Geopark ScheldeDelta komen cultuurhistorie, landschap, natuur, geologie, ontstaansgeschiedenis samen en leveren zo een veelzijdig toeristische product

Hoe gaan we voor dit onderwerp om met de ontwikkelingen die op ons afkomen?

- Integraal en omgevingsbewust
- Zeeuwse identiteit: meer streekeigen

Met welke verschillen binnen Zeeland moet de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 rekening houden voor dit specifieke thema?

- Af van eilanddenken (Zeeland is al klein genoeg!)

Raakvlak met andere visietrajecten

Komt dit onderwerp ook aan bod in andere lopende visietrajecten en zo ja, welk visietraject is dit en wie doen er aan mee?

- Erfgoed telt (OCW)
- Erfgoeddeal
- UNESCO Geopark ScheldeDelta

Opstellers

Voor ieder onderwerp zoeken wij een klein team van enthousiaste experts die dit onderwerp de komende maanden samen verder willen uitwerken voor de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021. Het projectteam Omgevingsvisie verzorgt ondersteuning. Bent u één van deze experts?

Ja, zet mij maar op de lijst!

Naam:	Naam:	Naam:	Naam:
Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:

Meedenkers

Voor ieder onderwerp zoeken wij ook enthousiaste experts die bij dit onderwerp kunnen dienen als meedenker voor de opstellers. Bent u één van deze meedenkers?

Ja, zet mij maar op de lijst!

Naam:	Naam:	Naam:	Naam:
Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:
Naam:	Naam:	Naam:	Naam:
Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:	Organisatie:

